

SVEĆENIK U MISTIČNOM TIJELU KRISTOVU

Mijo SKVORC

Pisac knjige »*Inkorporacija svećenika u Kristovo Otajstveno Tijelo*«* ima veliku želju: otkriti braći u svećeništvu najveću stvarnost svijeta, jedinu novost povijesti, otajstvenoga Krista. Puninu objave Božjih nakana i poteza na Planetu. Zato je u dva djela omašne knjige izrekao niz teorijskih i praktičnih istina. Prvi dio, »Iz teorije«, uvodi nas u cjelokupnu nauku Crkve, u neopisivi poklad Objave, u viziju samog trojedinog Boga, u našu cjelovitu istinu o Kristu i čovječanstvu. To je prikaz potpunog, natpovijesnog, neizmjernog Krista. U drugom dijelu, »Za praksu«, evo svećenika na praktičnom zadatku. Ocrta se praktična Kristova želja, dnevni zahtjev Crkve. Kako da se učlane, utjelove, urastu u Krista? Kako da s njim žive po uzoru njegova života u Ocu? Kako da preko Otajstvenoga Krista osvijetle i osvijeste vlastiti život? Kako da o tome pouče druge?

Prvi je dio knjige mnogo poznatiji nego drugi. To je uz pomoć saborskih dokumenata i nekih važnijih auktora dotumačena enciklika Pija XII o Otajstvenom Tijelu Kristovu. Pisac prikazuje sve bitne misli koje drže zgradu papinske nauke. Obradena je uloga Krista, glave i posrednika; uloga Duha Svetoga, duše Crkve; govor je o samom organizmu i njegovim udovima. Auktor vješto pronalazi sva mjesta koja u Crkvi čekaju svećenika. I naznačuje smisao njihova djelovanja, napose kroz žrtvu, sakramente, hijerarhijsko i apostolsko uređenje. Samo nam je žao, da već u ovaj dio nije unio, ko što je u svojoj knjizi o Crkvi uradio kardinal Journet, nekoliko bitnih misli o Gospinoj ulozi u Otajstvenom Tijelu.

Obradit ćemo opširnije drugi dio »Za praksu«. Pisan je izravno za svećenike, izabrane, pozvane, pripravljene, posvećene. »Inkorporirane«, utkane i uzidane u sve slojeve svoga zvanja. Pisac ih suočava prije svega s duhovnim njihovim životom. Upire im oči u poniznost i ljubav. Opisuje najvažniji dio svetog poziva — posvetni liturgijski opus. Daje oris crkvene discipline. Otkriva društveni život, zadatak i organizam Crkve. I to sve zato da se svećenik uzmogne savršeno orijentirati u pastoralnim vidicima svoga zvanja.

---

* Dr IVAN ROGIC, *Inkorporacija svećenika u Kristovo Otajstveno Tijelo*, Đakovo 1966, 475 str.

Oslikavši tako svećenički život, govori pisac o svećeničkom odgoju takova života. O sjemenišnom životu, koji mora na svim područjima uma, volje i srca, i za pojedinca i za zajednicu, u perspektivi kasnijeg rada, odgojiti mlada čovjeka za potpuna Kristova apostola.

(Knjiga je i obujmom dorašla tolikom programu. Na 475 stranica dobivamo prvo veliko i seriozno djelo o problematici svećeničke inkorporacije, puno dogmatskih ideja, asketskih poticaja, pravnih smjernica i pastoralnih vidika).

Upozorimo na neke napose uspjele stranice.

»Praksa« svećeničkog »utjelovljenja« u Otajstveno Tijelo znači sav naš svećenički rast u Kristovu povijesnu i natpovijesnu, milosnu i eshatološku stvarnost. Ako je svećenik rođen iz Božjega Srca, on mora i živjeti od milosnog Srca. Auktor nas gleda baš u tom toplom, životnom, milosnom presjeku. Svi smo pozvani da iz dubine Kristove molitve porastemo u svojoj; da preko njegove poniznosti budemo iskreni i jednostavno Božji; da okružimo svojom svjesnom prisutnošću Tajnu oltara, sunčano središte svećeničke egzistencije; da se hrabro utkamo u golemi raspon svećeničke zajednice i stupimo u sve krugove Božjega naroda; da punoljetno i zrelo, kao osobe s najvećom odgovornošću na Planetu, izgradimo jedinstven organizam uprave i crkvenog rada; da velikodušno i otvoreno zauzmemo mjesto koje nam Bog po svojim izabranicima i predstavnicima podijeli.

Temelj naše svećeničke duhovnosti odlično je izražen na 194. strani. To je visina i širina, vertikalna i horizontalna našeg nutarnjeg horizonta. Bog i čovjek, vrhunaravni sjaj milosti i problem Kristove zajednice u povijesti. Svećenikov duhovni život mora kružiti oko oba epicentra: milosno-Božjeg i povijesno-ljudskog. Ako svako naše djelo (i molitva, i liturgija, i dijeljenje milosnog sakramentalnog blaga, i pastoralna organizacija, i karitativna akcija) ne bude natopljena Duhom Božjim, začeto u čistoj nakani, rođeno u bijeloj milosnoj atmosferi, namijenjeno za spas ljudi — ono je osuđeno na propast. Ne bude li naš rad izravno ili neizravno predan Bogu za spas braće, on je neukusni torzo. Auktor naglašava, da svećenik mora stopiti svoj lik s Kristovim (198). Ta istodimenzionalnost, istomišljenost, istousmjerenost rada s Kristom — središte je naše duhovnosti. »Stope Kristove« vode do Oca. Ali samo kroz puninu Krista, kroz njegovo Otajstveno Tijelo. »Društvenost Otajstvenog Tijela tako je važna za duhovni život, da tri glavne aktivnosti toga života: primanje sakramenata, molitva i mortifikacija, imaju izrazito društveni karakter.«

Prikaz o svećeničkoj poniznosti i potreban je i dobar. Poniznost je opisana i kao ontička istina i kao funkcionalna pravda. Svećenik i pred Ocem i pred braćom samo utoliko ostvaruje Krista, ukoliko shvaća svoj konkretni položaj pred Bogom u pravom svjetlu; ukoliko se ispravno procijeni, mirno prizna Božji apsolutum, i sve vrati onome od koga je sve primio na dar i na odgovornost. Upravo posljednji obračuni u savjesti, kao i sva povijesna zbivanja, najtješnje se vežu na poniznost ili na oholost. Svećenik mora cijeniti sve vrednote: život, poziv, rad, milost, pa i sam uspjeh. Ali mora s Kristom odbijati svaku napast i

pretjeranost, da ne bi pod krivim kutom promatrao Božje djelo. Krasno poglavlje, jedno od najzreljih u knjizi, o »poniznosti koja transformira«, kao da je satkano od najzdravije psihologije, jer otkriva zakone duha; od sigurne haritologije, jer motri čudo milosti. Kako je naše mjesto pod suncem u srcu kraljevstva milosti i Božjeg Duha, to nas poniznost neće nikad »poniziti«. Ona svećenika stavlja u sjaj istine. Nikome ne oduzima dobra glasa niti nanosi krivicu osobi, jer tek dobro upoznati i otvoreno iskreni ostvarujemo s drugima puninu otajstvene osobnosti Kristove. Možda je u ovom poglavlju jače naglašen sloj razuma, volje, uopće prirode, naravnog sklada i kreposti. Ali auktor stalno motri nadnaravno određenje, vrhunaravni auktoritet, koji čeka na našu nutarnju slobodu i pripravnost, da se Bog objavi u našem životu. Uostalom, svi mi učimo da milost pretpostavlja narav.

Otajstvo se Kristova opstanka na zemlji utemeljilo na poniznosti (Isus je sluga Jehovin, a Gospa je njegova službenica!). Ta milosna zgrada Božje zajednice raste i dovršava se — u *ljubavi*. »Ljubav nije samo izvor kršćanske savršenosti, nego sama savršenost« (221). Ljubav je nutarnji život Kristova Tijela. To je naime životvorni dah Duha Svetoga, žar i snaga njegove prisutnosti, veza nebeske kohezije, privlačna sila njegove milosti. Vinculum perfectionis — znači za svećenika cjelokupni smisao svega: svih postupaka, nakana, putova, djela, kreposti. Auktor gleda ljubav u Kristu i Krista u ljubavi. Ljubav je probila iz njegova Srca, ona sve vuče u njegovo Srce. Od svih posvećenih stvara jedno srce i jednu dušu. Ljubav nije zamršena, ali je skupa. Za nas je to uvijek — stvarna volja Božja. Govor preko savjesti, Božjih zapovijedi, naše divne Objave i same svete Crkve. Ljubav nas preobražava u Kristove i Marijine svećenike. Trebalo bi sinovskom dušom prečitavati one tri stranice (245-247) gdje je Marija osvijetljena kao uzor praktične ljubavi u radu, predanju, tišini.

(Mogla bi koga zbuniti piščeva procjena »groblja križića«, kojima pokoji svećenik želi ocijeniti svoj napredak prema »ratio mensis«, posebnim ispitivanjem savjesti i bilježenjem prestupaka. »Svetost se i napredak u svetosti — piše na str. 249 — ne može izraziti nikakvim brojkama, statistikama i grafikonima, nego samo stupnjem poniznosti i ljubavi, koji stupanj registriraju samo nebeski seizmografi«. Mi bismo dodali: kao što se ni zdravlje ne može potpuno odrediti grafikoni-ma temperature, ali ipak i to može dobro doći...)

Najdivnije svećeničko djelo — naš opus Dei — stavljanje Krista u suvremenost i društvo *po svetoj liturgiji* — opširno je opisano. Tako i treba. Mi smo Božji svećenici prije svega u najsvetijoj zoni Presvetoga. To je bila prava i trajna želja svih dobrih kršćana, koji su upravo oko oltara osjetili puninu bratstva i odatle odlazili jaki, da kroz ljubav izgrađuju dnevni život. Mislim da je auktor dočarao smisao žrtve kako su je shvaćali autentični kršćani; da je odlično ocrtao današnju želju Crkve, kako oltar mora postati centar posvetnog života Božjega naroda. Sveta misa je duhovni prostor Kristove zajednice. Otvaranje svih duša Kristovu Duhu, sve djece zajedničkom Ocu. Srce brata Krista mora se otvoriti kroz naše svećeničko, da bi se srca braće ljudi obno-

vila kalvarijskim duhom adoracije, hvale, zahvale, zadovoljštine, prošnje. — Pisac nas upozorava na bitno: sjedinjenje s Kristom, sjedinjenje s braćom — kod istog prinosa, kod iste posvete. Na stranici 289. veli ispravno s K. Adamom, da se naša pobožnost mora obratiti »od periferije k središtu, od formalnosti i spoljašnosti k bitnom i odlučnom, od upadljivih i ekstravagantnih pothvata k iskrenom i jednostavnom«. Sve će sporedno morati ili seliti ili pripomoći da se kod svete stvarnosti Žrtve proživi i proosjeti prisutnost, žrtva i hrana Kristova.

Svećenik ulazi kroz vrata liturgije u svijet svetosti Otajstvenoga Tijela. Ako je autentičan Kristov sluga, živi u toj svetosti i *na području crkvene organizacije, i na području crkvene službe, i na području pastoralnog rada*. Ta tri aspekta pisac obrađuje pod kraj svoga djela. U njima se najviše otkriva pojavnost Crkve. Tu probija pred oči analogija s ostalim organizacijama, organizmima, djelatnostima na svijetu. Upravo tu je svećenik funkcionalno, poslanički, radnički, djelotvorno prisutan. On tu nastoji svim preporučenim i pronađenim sredstvima pokrenuti ljude prema Kristu, zainteresirati ih za njegovu presvetu i sjajnu pojavu, voditi ih i župskim obiteljskim putem spasavati. Mislim da je pravac pogođen. Između nastranosti crkvenog institucionalizma i karizmatike, između pravne i milosne strane, pisac brani sveto jedinstvo vanjske službe i nutarnje inspiracije. Svećenik je uistinu »službenik«, ali ne činovnik. On je zaljubljeni istovjetnik i poslanik Isusove osobe. Njegova župa nije obična organizacija sa svojim uredima i središtem, nego je to živa Crkva u malom. To je Kristova plodonosna djelatnost baš na onom području i u onim dušama s kojima svećenik radi. Ako se svijet mora obnoviti u Kristu, onda treba prije svega sve crkvene institucije prožeti Kristom. Auktor ne zabacuje nijednog pravnog tijela u Crkvi, ali želi da u svima pulzira podjednako topli i iskreni život shvaćanja, ponizne službe i velikodušne suradnje.

Na jedno bismo poglavlje napose upozorili. Nije ni odveć dugo ni odveć visoko. Realno je i neobično nužno. To je »*inkorporacija svećenika na području crkvene discipline*«. Misli su određene i odvažne. Svećenik se ne gubi kad svoju volju stavlja u Kristovu, nego se obogaćuje. Na taj se način čitavo Tijelo Kristovo **■** svojim otajstvenim dimenzijama preko svećenika izgrađuje. To više, ako sve u redu i savršeno funkcionira. Rast cjeline zahtijeva da se pojedini dijelovi podrede njenim opravdanim zahtjevima. Zato svećenik ne griješi kad se zapita da li se poglavarima može nešto objasniti, nešto ih upitati, predložiti im štogod, na nešto se požaliti. Naši rekursi, naše molbe, žalbe, prizivi, reklamacije i remonstracije, ako se radi o važnijoj stvari — pravilno shvaćene, također su dio kooperacije koju Bog od nas traži za napredak i usavršenje Kristova života u njegovu Otajstvenom Tijelu. »(307) Može to biti obaveza pod grijeh. Jer naši poglavari, osim Svetog Oca u određenim slučajevima, nemaju dara nepogrešivosti. A imadu jaram odgovornosti. No kad smo svoje rekli, upozorili, zamolili, možda se pritužili — treba sve prepustiti s najvećim mirom i sigurnošću presve-

toj Providnosti. U jednom zanimljivom broju auktor kao pravnik obilježava kako obavezuje crkveni zakon.

Ne smijemo prešutjeti posljednjeg poglavlja s nekim originalnim pogledima. Uglavnom se sve to poklapa sa saborskim idejama o *odgoju klerika*, budućih svećenika. To je pitanje koje leži Crkvi na srcu i razmatra se sve ozbiljnije po svemu svijetu (podsjetimo na rasprave p. Rahnera, F. Klostermanna, Antweilera, Friesa, Hahna i drugih). Auktor očito zazire od individualizma, koji je često iznakazio dosadašnji klerički odgoj. Klerici moraju dobiti katoličku širinu Kristovih pogleda. Treba ih spremirati za život, koji će od njih tražiti da sami izgrađuju Otajstveno Kristovo Tijelo. Moraju sve utemeljiti na paulinskim vidicima Crkve i svijeta. Mora se priznati razgraničenje vlasti, koja mora postojati; sve jači aktivitet pojedinaca, koji se ne smije kočiti iako ga treba usmjeravati; sve bratskija suradnja s onima s kojima će se kasnije preznojavati za Krista; sve veća i ozbiljnija osobna odgovornost; sve muškija i šira, crkvenija i zauzetija pobožnost; sve brižnija zauzetost za probleme Crkve i Krista u vremenu koje nas nosi i koje ne smijemo prezreti... sve su to goleme teme i čekaju da se ostvare. Razrađena rezonancija misli koje su se čule sa Sabora. (Dobro je usporediti ove ideje s komentarom p. Huizinga D. I. u *Periodica*. II-III, 1966). I Sabor želi da mladima pokažemo obzorja koja ih mogu očarati. Da ih vodimo načinom koji će mnogo toga tražiti od njih samih. Da ih uvedemo u Tajnu Kristovu, koja mora prožeti njihove misli prije svih drugih misli na svijetu. Naši bi se klerici morali »zaraziti« Kristovim likom i Objavom. Sasvim gorjeti za pokret koji je prodro s neba u srce čovjekovo i želi da svakako ponese opet u srce neba. Svakog svećenika s mnoštvom koje će opravdati život svećenika samotnika, koji i nije samotnik ako je duboko i zauvijek utkan u organizam živog Krista.

Završimo. Ako se kojem svećeniku ovo štivo pričinilo poteško, može to biti s dva razloga. Ponajprije, ovo nije roman, poema ili drama. Nema usputnih pomoćnih slika ili simbola koji bi hranili fantaziju. Ovo je veoma ozbiljno tretiranje presudne teme današnjice. — Drugo: sama je stvar puna prijedloga, koji bi se mogli pretvoriti u zahtjeve. Ovo je naime indikacija, putokaz, bratski savjet kako da svećenik sebe preobrazi u onu stvarnost koja, pod vodstvom Svetog Oca i naših biskupa-apostola, mora preobraziti sav svijet.

SUMMARIUM

Sacerdos in Corpore Mystico Christi — supra librum quem conscripsit Dr. I. Rogić »Inkorporacija svećenika u Kristovo Otajstveno Tijelo«, Đakovo 1966. Postquam breviter exhibentur ideae in I parte libri contentae circa sacerdotis positionem ecclesiae, A. singillatim extollit momentum II partis ubi agitur de »praxi« sacerdotali, de eius opera in Ecclesiae vita.